

Ministeri Berner: Väylien rahoituksen uudistustarve on ratkaistava

Liikenne- ja viestintäministeri Anne Bernerin mukaan liikenneverkon rahoitus vaatii uudistamista, vaikka yhtiömuotoinen toimintamalli ei saanut nyt kannatusta.

- Meillä on edelleen ratkaistavana useita isoja kysymyksiä, jotka liittyvät väylien rahoitukseen, kehittämiseen ja päästövähennyksiin. Myös vastuunjako valtion ja tulevien maakuntien kanssa on ratkaistava, Berner sanoo.

- Valtion varat eivät riitä ylläpitämään, saati kehittämään valtion liikenneverkkoa. Rahoituksen puutteesta johtuen Suomen liikenneverkossa on 2,5 miljardin euron korjausvelka, joka jatkaa kasvuaan 100 miljoonan vuosivauhdilla. Meidän on kyettävä ratkaisemaan tämän huomattavan ison korjausvelan taittaminen pitkäjänteisesti, sanoo ministeri Berner.

- Liikenneverkon on pystyttävä vastaamaan kansalaisten, yritysten ja yhteiskunnan vaatimuksiin nyt ja tulevaisuudessa. Toimiva liikenneverkko on kasvun, kilpailukyvyn ja työllisyyden verisuonisto, josta meillä on yhteinen vaalikausien yli menevä vastuu. Tarvitsemme pitkäjänteisen investointiohjelman, jotta liikenneverkkomme palvelee sen asiakkaita ja luo edellytyksiä uusien liikkumispalvelujen syntymiselle myös haja-asutusalueille, Berner korostaa.

Liikenteen päästövähennystavoite erittäin suuri

Kansallisessa energia- ja ilmastostrategiassa linjattu liikenteen päästövähennystavoite on kunnianhimoinen. Liikenteen päästöistä on leikattava puolet 13 vuodessa vuoteen 2030 mennessä.

-Käytännössä koko Suomelle päätetyistä yhteensä noin 6 miljoonan tonnin päästövähennystavoitteesta liikennesektori vastaa yli puolesta. Tämä tavoite ei toteudu yksittäisillä toimilla tai puhtaammalla energialla, vaan tarvitaan myös järjestelmätason muutoksia. Tähän meidän on haettava yhdessä ratkaisu hallituksessa, Berner tiivistää.

Maakuntauudistuksella on merkittävä vaikutus liikenneväyliin

-Maakuntauudistuksen valmistelussa on tärkeää pian päättää, miten valtion ja maakuntien työnjako ja vastuut jaetaan liikenteen osalta. Valmistelussa on ollut esillä, että valtion alempi tieverkosto siirretään maakuntien omistukseen vuodesta 2019 alkaen. Tiet siirrettäisiin maakuntien omaisuudeksi korjausvelkoineen, ja teihin kohdistuva rahoitus siirtyisi mukana, Berner kertoo.

Alempi tieverkosto kattaa noin 70 prosenttia valtion tieverkostosta, eli noin 55 000 kilometriä. Sen arvo on noin 4 miljardia euroa.

-Maakuntamallissa valtio jakaisi maakuntien kesken vuosittain noin 350 miljoonaa euroa, minkä se on toistaiseksi panostanut alemman tieverkoston ylläpitoon. Kukin maakunta voisi päättää miten rahat käyttää ja haluaako ottaa lisäinvestointeihin lainaa. Liikenneväylien käyttäjien näkökulmasta on toki tärkeää, että maakunnat myös käyttävät valtiolta saamansa määrärahan tieverkkoon sen sijaan, että se siirtyisi yleiskatteisesti käytettäväksi maakuntien muihin menoihin, sanoo Berner.

Liikenneverkkoyhtiön selvitys keskeytetään

Hallitus sopi huhtikuussa 2016, että liikenne- ja viestintäministerin johdolla valmistellaan esitys liikenneverkon kehittämiseksi liiketaloudellisesti. Esitys tuli laatia siten, että tarvittavat päätökset voidaan tehdä toiminnan käynnistämiseksi vuoden 2018 alussa. Liikenneverkkoyhtiötä koskevan selvityksen laatimiseen osallistui suuri määrä asiantuntijoita liikenne- ja viestintäministeriöstä ja sen hallinnonalan virastoista sekä sidosryhmistä.

-Selvityksen lähtökohta oli, että liikkumisen kustannukset eivät nouse. Pääministeri Sipilän kanssa on sovittu, että autoverosta ei luovuta, ja sen vuoksi liikenneverkkoyhtiö ei voisi saada toimintaansa varten riittäviä asiakasmaksutuloja. Liiketaloudellisia edellytyksiä liikenneverkon kehittämiseksi ei siten ole olemassa, joten keskeytämme selvityksen, toteaa Berner.

-Haluan kiittää kaikkia valmistelutyöhön osallistuneita perusteellisen selvityksen tekemisestä ja uusien rohkeiden ajatusten esille tuomisesta. Kiitän myös kansalaisia ja sidosryhmiä saamastamme arvokkaasta palautteesta. Työmme ei mennyt hukkaan, vaan palvelee varmasti tavalla tai toisella liikenteen uudistustyössä, jota meidän on määrätietoisesti jatkettava. Tarvitsemme jatkossakin rohkeutta tehdä uusia, ennakkoluulottomia avauksia liikenteen kehittämiseksi tulevaisuuden tarpeisiin, Berner sanoo.

Liikenne- ja viestintäministeriö keskeyttää liikenneverkkoselvityksen lausuntokierroksen ja Ota kantaa -keskustelun tänään. Kiitämme lausunnon jo antaneita ja keskusteluun osallistuneita.

Lisätietoja:

viestintäjohtaja Taina Pieski, 050 5351574 (haastattelupyynnöt)